

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Organizovaná kriminalita a legislativní opatření v boji s
touto trestnou činností**

Autor práce: Lucie Máchová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované studium

Vedoucí práce: JUDr. Soňa Biskupová Fišerová

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu práce JUDr. Soně Biskupové Fišerové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Abstrakt

MÁCHOVÁ, L. Organizovaná kriminalita a současný boj s touto trestnou činností: bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. s. 51. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Soňa Fišerová.

Klíčová slova: organizovaný zločin, závažný trestní čin, strukturovaná skupina, korupce, praní špinavých peněz, utajený svědek, sledování a záměna zásilky, předstíraný převod, použití agenta.

Organizovaný zločin je považován za jednu z nejvýznamnějších hrozeb, kterým dnešní svět musí čelit. Tato bakalářská práce popisuje jeho historický vývoj a jeho současné formy, které ohrožují celou společnost. Práce se hlavně soustřeďuje na boj s organizovanou trestnou činností jak v České republice tak i na bázi mezinárodní spolupráce. Uvádí instituce, jejichž hlavním úkolem je boj s organizovaným zločinem a podrobněji se věnuje legislativnímu opatření v boji s touto trestnou činností v České republice. S tím souvisí i hmotněprávní a procesní instituty usnadňující trestní postih organizovaného zločinu.

Abstract

MÁCHOVÁ, L. Organized crime and current combat of criminal activities: a bachelor thesis. České Budějovice: Institute of European and Regional Studies, o.p.s., 2011th. Thesis Supervisor D.C.L. Sonya Fišerová.

Keywords: organized crime, a serious criminal offense, a structured group, corruption, money laundering, secret witness, shipment tracking and confusion, feigned conversion, use of an agent.

Organized crime is considered one of the most significant threats which the world faces today. This thesis describes the historical development and contemporary forms that threaten the entire society. The work is mainly focused on the fight against organized crime in the Czech Republic and on the basis of international cooperation. Presents an institution whose main task is to combat organized crime and further discusses the legislative measures to combat this crime in the Czech Republic. This is related to substantive and procedural institutes to facilitate criminal prosecution of the organized crime.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíle a metodika bakalářské práce.....	9
2 Počátky organizovaného zločinu ve světě.....	10
2.1 Vznik a vývoj italského organizovaného zločinu.....	10
2.1.1 Sicilská mafie.....	11
2.2 Vznik a vývoj organizovaného zločinu v USA.....	12
2.2.1 La Cosa Nostra.....	12
2.3 Počátky organizovaného zločinu v Číně.....	12
2.4 Počátky organizovaného zločinu v Japonsku.....	13
2.4.1 Yakuza.....	13
2.5 Počátky organizovaného zločinu v České republice.....	14
3 Pojmové vymezení organizované kriminality.....	14
3.1 Pojmy spojené s organizovaným zločinem.....	18
4 Formy organizované kriminality.....	19
4.1 Drogová organizovaná kriminalita.....	19
4.1.2 Situace v České republice.....	19
4.2 Korupce.....	20
4.2.1 Situace v České republice.....	21
4.3 Praní špinavých peněz	22
4.3.1 Etapy praní špinavých peněz.....	23
4.3.1.1 První etapa je zavedení hotových peněz do normálního finančního oběhu. (Namáčení).....	23
4.3.1.2 Druhá etapa je zahlazování stop po špinavých penězích. (Namydlení).....	23
4.3.1.3 Třetí etapa je „návrat“ a legalizace ilegálně získaných peněz. (Ždímání).....	23
4.3.2 Opatření proti praní špinavých peněz v ČR.....	24
4.3.2.1 Finanční analytický útvar	24
4.4 Nelegální obchod se zbraněmi.....	25
4.4.1 Systém opatření proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi v ČR.....	25
4.4.2 Legislativní opatření proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi v ČR.....	26
4.5 Padělání peněz.....	28
4.6 Terorismus.....	29
5 Vývoj politiky vůči organizovanému zločinu v ČR.....	32
6 Boj proti organizovanému zločinu v ČR.....	33
6.1 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ SKPV).....	34
6.2 Národní protidrogová centrála (SKPV NPC).....	35
6.3 Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV (ÚOKF).....	35
6.4 Útvar zvláštních činností (UZČ) a Útvar speciálních činností (ÚSČ).....	36
7 Mezinárodní policejní spolupráce	36
8 Subjekty mezinárodní policejní spolupráce v ČR.....	37
8.1 INTERPOL.....	37
8.2 Europol.....	39
8.3 FRONTEX.....	40
9 Legislativní opatření vůči organizovanému zločinu v ČR.....	41
9.1 Odčerpávání výnosů z trestné činnosti a postih pachatele na jeho legálním majetku.....	42
9.1.2 Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky	43
9.1.3 Legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a trestního zákona účinného do 31.12.2009 (podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.se jedná o §	

216).....	43
9.1.4 Zákon proti praní špinavých peněz.....	43
9.2 Ochrana osob účastnících se na trestní řízení proti organizovanému zločinu....	43
9.2.1 Utajený svědek	43
9.2.2 Zvláštní ochrana svědka	44
9.3. Hmotněprávní a procesní instituty usnadňující trestní postih organizovaného zločinu.....	44
9.3.1. Dočasné odložení trestního stíhání.....	44
9.3.2. Záměna a sledování zásilky	45
9.3.3. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	45
9.3.4. Vyžádání údajů chráněných bankovním tajemstvím, údajů z evidence cenných papírů a údajů z daňového řízení	45
9.4. Hmotněprávní instituty.....	46
9.5 Operativně pátrací prostředky.....	46
9.5.1. Předstíraný převod, sledování osob a věcí, použití agenta.....	46
9.5.2. Podpůrné operativně pátrací prostředky	46
10 Předpokládaný vývoj organizované kriminality.....	47
11 Úvahy de lege ferenda.....	49
12 Závěr.....	50
1 3 Seznam zkratek.....	54

Úvod

Státy na celém světě čelí neustále různým hrozbám a organizovaný zločin je rozhodně jednou z těch nejvýznamnějších. Nevyhýbá se ani státům rozvojovým, ani státům představujícím ekonomiky na vrcholu, či vzestupu. Organizovaný zločin se většinou neodehrává jen na uzavřeném území jednoho státu. Institucí, jejichž cílem a úkolem je potlačit organizovaný zločin, je celá řada jak na úrovni národní, tak na úrovni mezinárodních organizací.

V bakalářské práci půjdu postupně od definice organizovaného zločinu, jeho vývojem jak v ČR tak ve světě, definuji ty nejčastější druhy organizovaného zločinu a s tím spojené pojmy. Zaměřím se na instituce, které proti této kriminalitě působí a hlavně na legislativní opatření v boji s touto trestnou činností.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem mé bakalářské práce je nastínit problematiku organizovaného zločinu. Nejdříve bych chtěla poukázat na ty nejčastější a nejzávažnější formy organizované trestné činnosti, které ohrožují svět.

Prostudováním současné legislativy bych chtěla podat ucelený přehled o legislativních opatřeních v boji s organizovaným zločinem a o hmotně právních a procesních institucích usnadňujících právní postih organizovaného zločinu. Pozornost bude věnována primárním institucím, které hrají hlavní úlohu v boji s organizovaným zločinem. V závěru bych se ráda věnovala předpokládanému vývoji této trestné činnosti.

2 Počátky organizovaného zločinu ve světě

Počátky organizovaného zločinu sahají až do sedmnáctého století. Svět v té době sužovala hospodářská bída a sociální nerovnost, které zapříčinily politické nadvlády jiných zemí, výměna vládnoucích dynastií, občanské války, např. v Evropě v té době zuřila třicetiletá válka.

Všechny tyto skutečnosti vedly k odporu občanů a sdružování se do spolků, organizací, skupin, které mohly mít rozdílné cíle, ale vyznačovaly se shodnou strukturou, která byla hierarchicky uspořádaná. Pro ostatní osoby bylo nemožné se do těchto spolků dostat.

Organizace s velkým počtem členů používaly tajná znamení a signály, jak verbální tak neverbální, v některých případech se členové navzájem vůbec neznali. Mohlo jít i o organizace pokrevně spjaté či o spolky lidí, které nebyli pokrevně spřízněny, avšak členové většinou skládali krevní přísahu samotné hlavě cele organizace. Byly to společnosti ve společnosti, měly vlastní statuty, sankční systémy pro nedisciplinovanost členů až po vlastní soudnictví.

Většina spolků měla v těchto těžkých dobách až do devatenáctého století za cíl nastolení sociální spravedlnosti a odstranění cizí nadvlády. Od poloviny devatenáctého století původní cíle organizací odpadly a začaly se orientovat na organizovanou kriminální činnost.¹

2.1 Vznik a vývoj italského organizovaného zločinu

Mezi první tajné spolky v Itálii patřila Cabonaria, která měla za cíl odstranit francouzskou nadvládu (1796-1814). V polovině devatenáctého století vznikl spolek Camorra, který sloužil k ochraně vězňů před nelidským zacházením bachařů.

V polovině dvacátého století založili propuštění vězni tzv. pouliční Camorru, jejíž členové byli školeni v loupežích, krádežích, vydírání či falešných hrách. Camorra měla velmi propracovanou strukturu, dělila se na oddělení. Každé oddělení mělo svého šéfa, který byl poradcem nejvyšší hlavy gangu tzv. vicaria. Na počátku 20.století hrála již camorra úlohu jakési stínové vlády, která však reagovala na potřeby obyvatel mnohem citlivěji než církve nebo vláda skutečná.²

¹ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.22, ISBN 80-7317-026-4

² NĚMEC, M. *Organizovaný zločin*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, s.p., 1995, s. 17, ISBN 80-206-0472-3

Od sjednocení Itálie po roce 1861, kdy byl stát ještě slabý, se do konce 19. století na jihu země vytvořila tři nezávislá kriminální centra, která měla značný politický vliv a také hospodářskou moc:

- z různých klanů na Sicílii vznikla hierarchicky strukturovaná Mafie;
- v Kalábrii byly autonomní klany nazvány N'dranghetta;
- oblast Neapole byla během tří generací rozdělena mezi různé klany organizace Camorra;³

2.1.1 Sicilská mafie

V dnešní době se slovo mafie používá pro všechny formy organizovaného zločinu. Dodnes se vedou spekulace, jak slovo mafie vzniklo.

Do roku 1860 byl italský jih součástí bourbonské královské říše. Pod cizí nadvládou národ nejen nevyvinul státní vědomí příslušnosti, nýbrž naopak nacionálně cítící muži jednali podle volebního hesla: Morte alla Francia, Italia avela (Mafia), což znamená asi toto: Francii smrt, oddech Itálii.⁴

Chybějící vědomí státnosti bylo nahrazeno vědomím příslušnosti k rodině, organizaci. Sicilská mafie byla podobná zločinecká organizace jako neapolská Camorra, jejich zájmy se však nekřížily. Mafie si za své pole působnosti zvolila Palermo a západní Sicílii. Ke konci devatenáctého století se mafie začala soustředit nejen na krádeže a loupeže, ale hlavně na získání moci v kontrolovatelných regionech a na nezávislosti na státní moci a jejích zákonech.

Na počátku 20. století ovládala mafie celý západ ostrova. Podléhaly jí městské rady, dosazovala vedení podniků, rozhodovala o hospodaření statků, v této době se příkazy mafie rovnaly zákonu.

2.2 Vznik a vývoj organizovaného zločinu v USA

V druhé polovině devatenáctého století přitáhla emigrační vlna do USA miliony přistěhovalců z Evropy. Prvním městem, kde se většina přistěhovalců ocitla, bylo New Orleans, zde pak vytvářeli čtvrtě (italské, ruské, židovské) se svými zvyky a mravy. Mezi první zločineckou organizací patřila Mano nera – Černá ruka, v jejímž

³ WIKIPEDIA. *Sicilská mafie*. [online]. 2011 [cit. 2011-01-25]. Dostupné z WWW: <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en|cs&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Sicilian_Mafia>.

⁴ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.22, ISBN 80-7317-026-4

čele stáli bratři Mantrangové původem ze sicilského Palerma. Zprvu se tato organizace soustřeďovala na vydírání italských přistěhovalců, jednalo se o takzvaný poplatek za ochranu. Později se tato organizace tak vyvinula, že v místním přístavu nebylo možné vyložit jediný náklad, bez toho aniž by byl zaplacen poplatek za ochranu této organizaci.

Velký rozkvět organizovaného zločinu měla za následek americká prohibice (1919-1933), kdy se obchod s alkoholem pouze přesunul do podsvětí. Pašoval se zejména z Kanady, Mexika a Skotska. Byla snaha i o vlastní výrobu alkoholu, který byl však velmi nekvalitní a často vedl i k otravě. Po zrušení prohibice se organizace začaly soustřeďovat na obchod s drogami, zvláště pak s heroinem.

2.2.1 La Cosa Nostra

La Cosa Nostra, v překladu Naše věc, je mafie sicilského původu působící na území USA. Původně organizaci tvořili jen Sicilané, až později se připojovali i členové jiných národností. Násilí Cosa Nostry nebylo zaměřeno pouze na policejní a justiční orgány, ale také na konkurenční zločinecké organizace a v neposlední řadě i na členy z vlastních řad, pokud bylo potřeba potrestat provinilce či prosadit disciplínu.

Za prezidenta Ronalda Reagana (1981-1989) byl veden účinný boj s organizovaným zločinem, zejména italsko-americkou organizací Cosa Nostra. Celkem bylo zatčeno 1000 jejich členů a spolupracovníků, přesto však „LCN“ zůstává silnou zločineckou organizací v USA.⁵

2.3 Počátky organizovaného zločinu v Číně

Čínský organizovaný zločin je reprezentován především tzv. triádami, kriminálními organizacemi, které navazují na tradice tajných čínských společností. Jejich počátky jsou spojeny s bojem proti císařské dynastii Mandžůů, která svrhla vládnoucí Mingy a roku 1674 dosedla na čínský trůn.⁶

Cílem tajných organizací nebylo však jenom svrhnutí vlády Mandžůů, ale i boj proti koloniální nadvládě cizích států, např. proti Britům a Francouzům v tzv. opiových válkách (1836-1842 a 1856-1860). Čína se musela smířit s legalizací do té doby zakázaného opia, s křesťanskými misionáři, musela se vzdát ostrova Hongkongu. V zemi zvládla bída, proletariát a lidé propadli opiu.

⁵ NĚMEC, M. *Organizovaný zločin*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, s.p., 1995, s. 17, ISBN 80-206-0472-3

⁶ INFOSERVIS.NET. *Čínské triády*. [online]. 2002 [cit. 2011-02-08.]Dostupné z WWW: <<http://www.infoservis.net/art.php?id=1039625705>>.

Po odstupu posledního císaře mandžuské dynastie v roce 1911 odpadly původní cíle tajných spolků. Politicky orientované spolky se začaly soustředit na obchody s otroky, vydírání, hazardní hry, obchody se zbraněmi a opiem.

2.4 Počátky organizovaného zločinu v Japonsku

Počátky organizované kriminality v Japonsku sahají až do 17. století. Po skončení vleklých občanských válek, si mnozí nemohli zvyknout na změny v zemi a stali se z nich bandity, kteří plundrovali vesnice a města. Na ochranu proti těmto banditům bylo zřízeno společenství mac-hi-yakko (služebníků měst). Sdružovala úředníky, obchodníky, majitelé hostinců, dělníky, potulné herce a žoldnéře a právě tyto skupiny časem degradovaly na zločinecké organizace.

2.4.1 Yakuza

Organizaci yakuzy můžeme přirovnat k rodině. V čele stál tzv. oyabun (otec) a fiktivní synové se nazývali kobuni. Členové yakuzy se příliš nesnažili skrývat, naopak se vyznačovali tetováním po celém těle. Obdobně charakteristické je i neustálé a tvrdé soupeření různých organizací mezi sebou o sféry vlivu.

Když se v druhé polovině devatenáctého století Japonsko otevřela světu za účelem modernizace, nezůstala Yakuza pozadu a zapojila se do stavebního a lodního průmyslu. Zejména se členové organizace angažovali v třicátých letech devatenáctého století, kdy v Japonsku proběhlo několik státních převratů. Po skončení druhé světové války, kdy zemi okupovali Američané, se yakuza opět chytila příležitosti a začala obchodovat s nedostatkovým zbožím. Koncem padesátých let a začátkem šedesátých let 20. století dosáhl počet členů yakuzy v Japonsku takřka 185 tisíc, což tehdy neměla ani celá japonská armáda.⁷

Počátkem roku 1992 prosadila japonská vláda vydání zákona na předcházení nezákonným aktivitám členů yakuzy (boryokudanu). Označení boryokudan byly definovány zločinecké skupiny, jejímiž členy byly zejména osoby, se záznamy v trestních rejstřících a se sklonem k násilí.⁸

Tento zákon měl značný vliv na činnost Yakuzy, utrpěl tím tradiční poloveřejný

⁷ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.22,ISBN 80-7317-026-4

⁸ WIKIPEDIA. *Yakuza* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Yakuza>>.

statut organizací jakuzy v japonské společnosti. Mnohé organizace jakuzy fungovaly pod hlavičkou veřejných sdružení, jejich předáci se honosili vizitkami s logy jakuzy. Nyní byli veřejně označeni za zločince, jež je nutné v zájmu společnosti potírat. V dnešním Japonsku je Yakuza vtlačována do podzemí, přestala být tolerovaným zlem ve společnosti. Některé organizace Yakuzy ustoupily od nelegálních obchodů a snaží se podnikat v rámci zákona, spíše tedy na hranici zákona.

2.5 Počátky organizovaného zločinu v České republice

Před rokem 1990 se organizovaná kriminalita na území České republiky ve významnější podobě nevyskytovala. Jednalo se pouze o nelegální směnu valut či krádeže umělecký děl. Totalitní režim nebyl pro organizovaný zločin vhodnou dobou.. Překážky představovaly hlavně četná represivní opatření, včetně uzavřených hranic a také nesolventnost obyvatelstva, která měla za následek nízkou poptávku po nelegálním zboží a službách.

Situace se zásadně změnila po roce 1990, kdy došlo ke změně politického uspořádání. Došlo k otevření hranic a ekonomiky, změnili se podmínky pro cestování a s tím související i pohyb nelegálního zboží, kapitálu, služeb a osob. Zpočátku se stalo naše území pouze transitní zemí pro převážení drog, zbraní i lidí. Vznik domácích organizovaných skupin byl spíše podceňován.

3 Pojmové vymezení organizované kriminality

Definice organizované kriminality v odborné praxi a teorii není jednotná, např. Miroslav Němec definuje pojem organizované kriminality takto: „*Organizovaná kriminalita je plánovitě a snahou po zisku nebo moci motivované spáchání zvlášť závažného trestného činu nebo páčání – po delší či neurčitou dobu – trestných činů, které ve svém souhrnu jsou zvlášť závažnými, pokud se tohoto nebo těchto trestných činů, účastní více než dvě osoby, které:*

- *mají mezi sebou rozděleny úkoly*
- *jednají konspirativně*
- *používají struktur podobajících se živnosti nebo obchodu*
- *používají násilí nebo jiných prostředků vhodných k zastrašení, anebo ovlivňují alespoň jednu z těchto sfér: hospodářství, politiku, hromadné sdělovací*

*prostředky, státní či veřejnou správu, justici, policii.*⁹

Přesné vymezení a jednotná definice tohoto pojmu je nutný předpoklad úspěšného boje s organizovanou kriminalitou. Přestože se nejedná v celosvětovém měřítku o nový jev, bylo nutno nejprve uznat společenskou závažnost organizované kriminality a následně vést kriminologické a právnické odborné diskuse na téma pojmu organizované kriminality. Tyto diskuse v odborné literatuře stále pokračují s tím, že pojmové znaky se ve stávajících definicích zpřesňují. Definování organizované kriminality a organizovaného zločinu je mimořádně obtížné z důvodu variabilnosti a nehomogenity tohoto jevu.¹⁰

„Organizovaná kriminalita představuje specifický typ, způsob trestné činnosti vykazující řadu shodných formálních rysů s podnikatelskou činností, organizovaný za účelem dosahování maximálního zisku či jiných výhod bez ohledu na použité prostředky a oblasti podnikání, reagující na strukturu společenské poptávky.

Konkrétněji lze určit organizovanou kriminalitu podle následujících znaků:

- soustavnost, zaměření na zisk*
- dlouhodobost*
- členská základna*
- organizační struktura*
- profesionalita, vnitřní disciplína*
- subsidiární úloha násilí*
- praní špinavých peněz*
- pronikání do oficiálních společenských struktur*
- mezinárodní spojení a působení“.*¹¹

„Pro účely kriminologického výzkumu byl organizovaný zločin definován jako opakující se (soustavné) páčání cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto činnost podporující), jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace

⁹ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.109, ISBN 80-7317-026-4

¹⁰ NĚMEC, M. *Organizovaný zločin*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, s.p., 1995, s. 17, ISBN 80-206-0472-3

¹¹ Kuchta, J., Válková, H. a kol.: *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vydání, Praha: C.H.BECK, 2005, 568 s.ISBN 80-7179-813-4

(většinou s víceúrovňovou vertikální organizační strukturou), a jehož hlavním znakem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktů v rozhodovacích společenských strukturách).

K základním znakům, které by měly být vždy v celém rozsahu přítomny, patří:

- trvající spolupráce více osob, z nichž každá má pevně stanovené specifické úkoly*
- páčání závažné trestné činnosti s úmyslem získat prospěch nebo moc*
- vysoká profesionalita, tj. stabilita, koncepčnost, důkladná příprava akcí, konspirace, disciplína, přísně stanovené normy chování a kontroly, dokonalé vybavení.*

Z dalších znaků, z nichž mohou být přítomny jen některé, nebo se nemusí uplatňovat v plném rozsahu, patří:

- naprostá koncentrace moci v rukou nejvyššího šéfa, sice s delegací pravomoci na střední články, ale zároveň s naprostou totalitou a úplným potlačením jakékoliv demokracie*
- používání násilí nebo jiných prostředků zastrašování uvnitř skupin, mezi skupinami i vůči okolnímu světu*
- využití kontaktů na politiky, veřejnou správu, orgány prosazování práva, orgány výkonu spravedlnosti, ekonomiku, sdělovací prostředky, k prosazování vlastních zájmů prostřednictvím spolupráce, kompromitování, korupce, nátlaku*
- snaha získat potřebné informace a využít je pro zvýšení zisků a snížení rizik, aktivní využívání značného bohatství*
- fungování na mezinárodní úrovni.¹²*

Internetové stránky Ministerstva vnitra ČR uvádí identifikační znaky, které používá Evropská unie při odlišení organizovaného zločinu od jiných forem kriminality. Jedná se o následující:

- spolupráce více než dvou osob,
- podezření ze spáchání závažné trestné činnosti,

¹² Marešová, A., Baloun, V., Cejp, M., Martinková, M., Zeman, P.: Kriminalita v roce 2005. Praha: IKSP, 2006, 38 s. ISBN 978-80-7338-083-0

- činnost zaměřená na honbu za ziskem,
- v organizaci má každý své konkrétní a specifické úkoly, uvnitř panuje určitá forma kázně a kontroly,
- činnost organizace je dlouhodobá,
- páčání trestné činnosti na mezinárodní úrovni,
- používání násilí a jiných prostředků,
- využívání stávajících hospodářských a obchodních struktur ve svůj prospěch,
- napojení organizace na procesy praní peněz,
- ovlivňování politiky, médií, veřejné správy, soudních orgánů¹³

Jsou-li pozitivně identifikovány první tři znaky a alespoň tři další z uvedeného soupisu, jedná se o organizovaný zločin

„Organizovaná kriminalita je součástí širšího fenoménu, tzv. skupinové kriminality. Skupinovou kriminalitou se rozumí trestná činnost páchaná ve vzájemné součinnosti nejméně třemi osobami. Všeobecně se uznává, že skupinovitost dodává trestné činnosti vyšší stupeň nebezpečnosti. Spolupráce a vzájemná podpora pachatelů znásobuje jejich síly, způsobené následky jsou závažnější, pachatelé jsou s to účinněji mařit vyšetřování, a proto značná část jimi spáchaných deliktů zůstává latentní“¹⁴

3.1 Pojmy spojené s organizovaným zločinem

Závažný trestný čin – jednání představující trestný čin, který by měl být trestán maximálním odnětím svobody v délce nejméně čtyři roky nebo delším.

Strukturovaná skupina – skupina, která není náhodně vytvořena za účelem bezprostředního spáchaní trestného činu a ve které není nutné mít přesně vymezené úlohy pro jednotlivé členy

¹³ Ministerstvo vnitra ČR. *Zločinné spolčení-právní rámeček, definice, postih pachatelé*. [online]. 2010 [cit. 2010-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zlocinne-spolceni-pravni-ramecek-definice-postih-pachatele.aspx>>.

¹⁴ Kuchta, J. a kol.: *Kriminologie*, II. Část, Masarykova univerzita, Brno, 1993, 77 s. ISBN 80-210-0616-1

ani kontinuitu členství, ani rozvinutou strukturu.

Majetek – zahrnuje aktiva veškerého druhu, ať už hmotná či nehmotná, movitá i nemovitá, právní listiny, dokumenty prokazující vlastnické právo nebo podíly na těchto aktivech.

Výnosy z trestné činnosti – jakýkoli majetek získaný přímo nebo nepřímo prostřednictvím spáchání trestného činu.

Zmrazení nebo zajištění – tímto se rozumí dočasný zákaz převodu, konverze, pohybu majetku a nakládání s ním na základě možného vzetí do vazby; nebo kontrola majetku na základě příkazu vydaného soudem nebo jiným orgánem tomu příslušným.

Konfiskace – zahrnuje odnětí majetku tam, kde je to možné; znamená zabavení majetku na příkaz soudu či jiného příslušného orgánu.

Řízená dodání – technika využívaná při vyšetřování, která umožňuje posílat nezákonné a podezřelé zásilky přes nebo do oblasti jednoho či více států, s vědomím a pod dohledem kompetentních úřadů, s ohledem na průběh vyšetřování trestných činů a identifikace osob, které se podílely na spáchání trestného činu.

4 Formy organizované kriminality

4.1 Drogová organizovaná kriminalita

Organizovaná kriminalita spojená s nelegálním obchodem s drogami se v mezinárodním měřítku nejvýrazněji projevuje v dovozu, vývozu a průvozu drog. Při OSN bylo vytvořeno několik orgánů ke sledování a kontrole obchodu s omamnými látkami a k boji proti jejich zneužívání, např. Mezinárodní kontrolní úřad pro omamné látky (založený 1968), s nímž spolupracuje i Česká republika. Policie ČR se nyní na úseku boje s drogovou kriminalitou řídí vládou schválenou koncepcí protidrogové politiky, rozpracovanou na podmínky policejní práce, a nově zpracovanou policejní doktrínou České republiky, která je pravidelně upřesňována.

Největším pěstitelem drogových plodin a vývozcem nelegálních drog je

Kolumbie, kde vzkvétají organizace zabývající se překupováním a pašováním drog. Tyto organizace jsou nesmírně bohaté, korumpují politické, vládní, vojenské a policejní činitele, ovlivňují myšlení obyvatelstva dotacemi na pozemky, byty, nemocnice, pohotovostní vozidla, některé velké organizace vlastní dokonce vydavatelství novin či rozhlasové stanice, ovlivňují veřejné mínění a vyvíjejí nátlak na vládu ve svůj prospěch. Tyto organizace jsou považovány za radikálnější a nemilosrdnější, než je La Cosa Nostra v USA.¹⁵

Jednotným trhem drog všeho druhu je západní Evropa. V posledních letech se rozrostl především obchod s kokainem, konopím a heroinem. Produkty z konopí se přivážejí v celých kontejnerech z Blízkého a Středního východu a z Afriky.

4.1.2 Situace v České republice

Česká republika patří již řadu let mezi důležité tranzitní země. Severní větev tzv. „balkánské cesty“ prochází ČR a slouží k přepravě především heroinu z producentů zemí Blízkého a Středního východu (Irán, Irák, Afghanistan, Pakistan) do spotřebitelských zemí západní a severní Evropy (Švýcarsko, Holandsko, Velká Británie, Norsko, Švédsko).

Česká republika je také tradiční producentkou zemí, a to platí především pro pervitin. Na výrobě této drogy se začínají nejvíce podílet vietnamské organizované skupiny, které se dosud orientovali hlavně na obchod s marihuanou. Pervitin dováží hlavně do Německa část se ale prodává i u nás, ceny stlačují nízkou a tím nemají konkurenci.

Od roku 1996 byla v České republice zaznamenána zvýšená dostupnost tzv. tanečních drog, především LSD a extáze. Tyto drogy jsou do České republiky pašovány obvykle v malých zásilkách (např. Holandska, Polska), objevily se také signály nezákonné výroby přímo v České republice.

4.2 Korupce

Korupce (latinsky *corrumpere* = kazit, oslabit, znetvořit, podplatit) je zneužití postavení nebo funkce v politice, veřejné správě, hospodářství, k osobnímu prospěchu. Opakem korupce je integrita. Korupce postihuje politiku, hospodářství i společnost. Může být jak drobná nebo velká, organizovaná nebo neorganizovaná. Vyznačuje se podplácením, úplatky, vydíráním, zastrahováním, privilegií, neoprávněnými příjmy a jejich vyžadování, udělováním přízně nebo protěžování.¹⁶

¹⁵ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.163, ISBN 80-7317-026-4

¹⁶ WIKIPEDIA. Korupce [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW:

Miroslav Němec ve své knize Organizovaný zločin poukazuje na to, že korupce praktikovaná organizovanými zločineckými seskupeními není cílem, ale prostředkem k jejich další organizované trestné činnosti.

Většina korupčních případů, jak u nás tak ve světě, byla a je na úseku zadávání stavebních prací veřejnou správou soukromým firmám a v oblasti správních úkonů spojených s vyměřováním poplatků. Korupce, která pronikne do státní správy, justice a v neposlední řadě i do politiky, je fenoménem, který může otrávit i základy právního státu.

Stále více si uvědomujeme, že boj proti korupci nemůže být záležitostí pouze policie. Antikorupční opatření by měla být jen částí „antikorupční politiky“, v níž hrají rozhodující roli jak vypořádání se s korupčním klimatem, tak vztahy mezi správou a společenskými skupinami a osobami, které jsou náchylné ke korupční mentalitě.

Nedůsledný boj proti korupci vede vždy k poklesu právního vědomí občanů a jejich důvěry v právní stát, v jeho spravedlnost, demokracii a schopnost bojovat s kriminalitou jakéhokoli druhu. Dlouhodobá vysoká míra korupce v zemi poškozuje i její pověst v zahraničí.

Nový trestní zákon, který nabyt účinnosti k 1. lednu 2010, obsahuje následující skutkové podstaty korupčního jednání:

- přijímání úplatku
- podplácení
- nepřímé úplatkářství.

Korupční praktiky mohou stát také za řadou skutkových podstat trestných činů. Může jít zejména o zneužití pravomoci úřední osoby, dotační podvod, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži nebo o porušení povinností při správě cizího majetku. Protiprávní je i jednání s korupčním pozadím, které nedosahuje intenzity trestného činu. Jedná se například o různé správní delikty, jednání ve střetu zájmů, nevhodné nakládání s veřejnými prostředky, kartelové dohody, nebo o porušování zákona o svobodném přístupu k informacím.

4.2.1 Situace v České republice

I u nás, s rozvojem tržního hospodářství, dochází stále více k propojování a prolínání sféry hospodářské (podnikatelské) a politické, k pokusům projevit různé

<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Korupce>>.

pozornosti (výhodné úvěry, nebo koupě, dovolené v cizině, dary a jiné) vlivným osobám, a tak je postupně korumpovat.

Přesto, že situace v České republice není již řadu let uspokojivá, její odhalování a postih je laxní. Podíváme-li se na trestní postih obžalovaných a odsouzených osob za posledních deset let, údaje se takřka nemění a pohybují se ročně zhruba kolem 450 obžalovaných a ani ne poloviny z toho odsouzených.

Zvláštní pozornost by měla být věnována úplatkářství a korupci v řadách policie, neboť policisté se mohou postupně zaplést i s organizovaným zločinem, většinou to začíná zcela nevinně. Za pozitivní pokládám, že v lednu příštího roku tj. 2012 by měla začít fungovat Generální inspekce bezpečnostních sborů, dále jen GIBS. Měla by nahradit současnou inspekci policie. Ta bude jako nezávislý orgán kontrolovat činnost policie, celníků, ale i vězeňské služby. Podle současného ministra vnitra Radka Johna, nebude GIBS podléhat ani ministerstvu vnitra. Vznik GIBS je reakcí na neustálé mediální přemítání, že je nesprávné, aby podezřelí policisty z korupce, vyšetřovali jiní policisté.

4.3 Praní špinavých peněz

Praní špinavých peněz, jiným výrazem česky legalizace výnosů z trestné činnosti je jednáním sledující zastření nezákonného původu peněz s cílem vzbudit dojem, že se jedná o peníze nabyté legálně.¹⁷

Praní špinavých peněz slouží organizovanému zločinu již dlouhou dobu k tomu, aby peníze získané ze zločinu mohly legalizovat a poté je jako „čisté“ investovat do legálního podnikání.

Miroslav Němec se ve své knize Mafie a zločinecké gangy uvádí, že z kriminologického, kriminalistického a i z trestněprávního hlediska by bylo účelné považovat za špinavé peníze:

- peníze, movité věci, nemovitosti a práva získaná trestnou činností
- jmění, které vzešlo z takového majetku (úroky, dividendy, zisky apod.),
- majetek, který nějak sloužil či měl sloužit ke spáchání či usnadnění trestné činnosti, např. dopravní prostředky, zbraně, peníze a věcné dary sloužící ke korupci apod.

Postupy praní špinavých peněz jsou nejrůznější a pachatelé při nich využívají

¹⁷ WIKIPEDIA. *Praní špinavých peněz*[online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prani_spinavych_penez>.

buďto legální banky, kdy je účast banky na praní špinavých peněz nevědomá, protože nerozeznala, že se jedná o praní peněz. Nebo se k tomu přímo zřizují nelegální banky. Často se využívají banky v zahraničí např. na Kajmanských ostrovech, Bermudách atd., kde je příznivé daňové a finanční prostředí. Využívají se i společnosti mimo bankovní sféru. Jedná se nejčastěji o společnosti pro spekulaci s nemovitostmi, investiční společnosti, obchodní společnosti, jejichž představiteli jsou obchodníci, finančníci, daňoví poradci, kteří poskytují služby osobám zainteresovaným na praní peněz. Může se jednat i o směnárny, herny, makléře s mezinárodními cennými papíry, atd.

4.3.1 Etapy praní špinavých peněz

4.3.1.1 První etapa je zavedení hotových peněz do normálního finančního oběhu. (Namáčení)

Tato etapa zahrnuje shromáždění a rozmístění finančních prostředků. Jedná se především o uložení nelegálních příjmů do finančních ústavů, nejlépe v menších obnosech a prostřednictvím bezúhonných pomocníků. V dnešní době rozvinutých bezhotovostních plateb, ať vnitrostátních nebo zahraničních, je tato přeměna nezbytně důležitá. S vkladem už se dá dále nakládat podle zásad bezhotovostního platebního styku.

Metody první etapy a celý cyklus praní se průběžně zdokonalovaly a postupně byly vytvářeny specializované organizace a společnosti na velmi sofistikované postupy. Nově používané metody zahrnují dokonalé studium právních řádů jednotlivých států a využívání zemí s volnějším právním režimem.¹⁸

4.3.1.2 Druhá etapa je zahlazování stop po špinavých penězích. (Namydlení)

Je to fáze, kdy se výnosy z trestné činnosti oddělují od jejich nezákonného zdroje. Jakmile se podaří ilegální zisky uložit do finančního systému, jsou zisky prostřednictvím finančních transakcí přesouvány mezi větším množstvím institucí v různých státech. Děje se tak prostřednictvím hotovostních a bezhotovostních peněžních operací na bankovních účtech, nákupem a prodejem cenných papírů, zlata a drahých kovů, nemovitostí, vytvářením společností s fiktivními aktivitami a finančními transakcemi mezi nimi. Tato etapa je charakterizována svou složitostí a nepřehledností operací. Zároveň je klíčová, protože se v ní mění špinavý kapitál na očištěný, důkladně

¹⁸ WIKIPEDIA. *Praní špinavých peněz*[online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prani_spinavych_penez>.

se zametají stopy a přerušují možnosti sledování toku peněz.¹⁹

4.3.1.3 Třetí etapa je „návrat“ a legalizace ilegálně získaných peněz. (Ždímání)

Vyprané peníze, které prošly oběma předchozími etapami a zastřely tak svůj původ, se vracejí ve formě nezávadného, legálního a často zdanitelného příjmu původnímu majiteli. Zdánlivě zákonně získané peníze mohou být pak investovány do nemovitostí, akcií podniků, cenných papírů, dlužních úpisů, zlata apod., nebo se mohou vracet do země původu ve formě půjček, investic i jinými způsoby.

4.3.2 Opatření proti praní špinavých peněz v ČR

Za převratný okamžik v tomto ohledu je možné považovat přijetí zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, který nabyl účinnost 1. července téhož roku (aktuálně nahrazen zákonem č. 253/2008 Sb.). Tento zákon vycházel ze Směrnice Rady Evropského společenství č. 91/308/EEC (z 10. června 1991) o předcházení použití finančního systému pro účely praní špinavých peněz. Cílem tohoto zákona bylo vytvoření účinného mechanismu, který by výrazně ztížil praní špinavých peněz a zároveň působil preventivně na všechny, kteří by na tuto formu legalizace zločineckých peněz začali přemýšlet.

4.3.2.1 Finanční analytický útvar

V roce 2008 byl v rámci Ministerstva financí vytvořen Finanční analytický útvar, dále jen FAÚ, který měl především za úkol přijímat a analyzovat hlášení od finančních institucí o podezřelých obchodech. Do kategorie podezřelých transakcí můžeme podle zákona č. 253/2008 Sb. zahrnout:

- zřizování účtů jedním klientem, jestliže jejich počet je ve zjevném nepoměru k předmětu jeho podnikatelské činnosti nebo jeho majetkovým poměrům, a převody mezi těmito účty,
- pohyby na účtech klienta, které zjevně neodpovídají povaze nebo rozsahu jeho podnikatelské činnosti,
- případy, kdy počet obrátů na účtu během jednoho dne nebo ve dnech následujících neodpovídá obvyklým peněžním operacím klienta,
- transakce, které zjevně nemají ekonomický důvod,

¹⁹ WIKIPEDIA. *Praní špinavých peněz*[online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prani_spinavych_penez>.

- transakce směřované do země, která nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů, aj.

Okruh tzv. finančních institucí majících povinnost hlásit FAÚ obchody podezřelé z praní peněz je poměrně široký. Patří sem např. banky, investiční fondy, obchodníci s cennými papíry, realitní kanceláře, pojišťovny, herny, kasina, družstevní záložny, leasingové společnosti a další.

Finanční analytický útvar je ze zákona oprávněn k výměně informací s orgány se stejnou věcnou příslušností - finančními zpravodajskými jednotkami. Mezinárodním právním rámcem této výměny informací je především multilaterální Štrasburská smlouva z roku 1990, doplněná v roce 2005 Varšavskou úmluvou, popřípadě dvoustranné mezivládní dohody, jejichž součástí je i spolupráce v oblasti boje proti praní peněz. Mezi finančními zpravodajskými jednotkami je rovněž zvykem sjednávat tzv. Ujednání o porozumění (Memorandum of Understanding). Ujednání není podmínkou spolupráce se zahraničními partnery. Právním základem mezinárodní spolupráce FAÚ jsou již zmíněné mezinárodní smlouvy.

FAÚ ale i jiné regulační orgány mají povinnost kontrolovat plnění zákona finančními institucemi v oblasti boje proti praní špinavých peněz. Při porušení zákona je možné uložit pokutu až 2 mil. Kč a v opakovaném případě až 10 mil. Kč. Finanční instituci může být i odňato oprávnění k její činnosti. FAÚ zajišťuje i technickou stránku řešení odvolání proti rozhodnutí o pokutě.²⁰

4.4 Nelegální obchod se zbraněmi

Kriminální organizace zabývající se nelegálním obchodem se zbraněmi se vyskytují po celém světě, včetně Evropy. Nejčastěji jsou zbraně pašovány do zemí, v nichž jsou vedeny náboženské, etnické, rasové, národnostní či jiné místní války a konflikty nebo různým extremistickým a teroristickým silám. V současné době se nelegálním obchodem se zbraněmi, střelivem a výbušninami zabývají zločinecké organizace mafiánského typu, které mají v některých zemích úzké kontakty se zbrojním průmyslem a obchodem. Vzhledem k mezinárodní konkurenci mají často analogické zájmy jako kriminální organizace, tj. eliminovat konkurenci, prodat za každou cenu, a to i v rozporu s právními předpisy a politickými zájmy vlastního státu, i některé zbrojovky a další oprávněné organizace obchodní. Nelegálně vyvážené zbraně většinou

²⁰ Zákon 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci z výnosů z trestné činnosti[online].2011 [cit. 12-05-2011] Dostupné WWW:<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=253&PC_8411_l=253/2008&PC_8411_pi=10&PC_8411_ps=10&#10821>.

nejdou přímo do země určení, ale praktikuje se prodej ze země do země, až se vytratí původ takových zbraní.

4.4.1 Systém opatření proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi v ČR

V ČR se exporty zbraní zabývá kolem 200 firem, vzhledem k velikosti republiky tedy poměrně velký počet. Každá firma musí mít povolení ministerstva průmyslu a obchodu. Bezpečnostní informační služba ověřuje, zda lidé, kteří v dané firmě pracují, nejsou např. napojeni na organizovaný zločin nebo na cizí zpravodajské služby. Podobně je Služba aktivní i v případě každého jednotlivého vývozu, pro který ministerstvo průmyslu a obchodu opět uděluje svůj souhlas, tentokrát v podobě individuální licence. Jednotlivou licenci nelze vydat bez různých certifikátů. Mimořádně důležitý je certifikát EUC (End User Certificate), který musí poskytnout příjemce zásilky, tedy cílová země. Dokument EUC je garancí, čestným prohlášením, že dodané zboží nebude předmětem reexportu do třetí země.²¹

V nedávné době Bezpečnostní Informační Služba (BIS) upozornila na skutečnost, že pokud některé firmě není uděleno povolení k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem a tudíž nemůže dostat ani vývozní licenci, firma sežene jako partnera další subjekt, který povolení má a licenci dostane. Toto sice není přímé porušení zákona, ale cesta, kterou lze zákon úspěšně obcházet a je na zvážení příslušných orgánů, jak doplnit, či upravit současnou legislativu.

4.4.2 Legislativní opatření proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi v ČR

Česká republika má náležité zákony, předpisy a administrativní postupy týkající se výroby, vývozu, nákupu/prodeje (retransferu), tranzitu a dovozu, ruční a lehké zbraně, dále jen RLZ. Byly zavedeny dříve, než došlo k dohodě o Akčním programu OSN, s výjimkou následujících zákonů:

- zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2003),
- zákona č. 227/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů,
- zákona č. 228/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných

²¹ Bezpečnostní informační služba [online]. 2009 [cit. 14-02-11]Dostupné z WWW:<<http://www.bis.cz/zbraně-konvenční.html>>

zbraních a střelivu

- zákona č. 537/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu,
- zákona č. 357/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem
- zákona č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití .

Klíčovými právními předpisy jsou především:

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 38/1994 Sb., o obchodování s vojenským materiálem, ve znění pozdějšího předpisu,
- zákon č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů.

Právní úprava v této oblasti je v souladu s požadavky Akčního programu a dalšími mezinárodními závazky země, zejména ve vztahu k požadavkům mezinárodních kontrolních režimů a EU. Relevantní právní předpisy jsou kompatibilní s příslušnými směrnicemi EU.

Zákony upravující obchodování se zbraněmi jsou v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu, které vydává povolení a licence k uskutečňovaným obchodům. Zákon o zbraních je v gesci Ministerstva vnitra.

Vyrábět zbraně může pouze držitel příslušné koncesní listiny vydané podle živnostenského zákona a zbrojní licence skupiny A - vývoj, výroba zbraní nebo střeliva vydané podle zákona o zbraních.

V roce 2004 nabyl účinnosti zákon č. 537/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, zavádí do trestního zákona mimo jiné nový závažný trestný čin "teroristický útok" a také nově definuje trestný čin "účast na zločinném spolčení". Tato změna se promítá do § 22 zákona o zbraních rozšířením výčtu trestných činů, pro které nemůže být fyzická

osoba považována za bezúhonnou, je-li za tyto trestné činy pravomocně uznána vinnou.

Dále touto novelou také odpadá povinnost oznamovat celnímu úřadu vývoz, dovoz nebo průvoz zbraně kategorie A, B nebo C nebo střeliva do těchto zbraní přes státní hranice ČR, což souvisí se vstupem České republiky do EU.

V roce 2004 také došlo k vydání nového nařízení vlády č. 151/2004 Sb. (účinnost k 1. květnu 2004), kterým se stanoví, které střelné zbraně a střelivo je možné z jiného členského státu Evropské unie přepravit na území České republiky bez předchozího souhlasu příslušných orgánů ČR. Podle tohoto nařízení se jedná o zbraně kategorie D a některé mechanické střelné zbraně.

Dále byl zrušen zákon č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům, ve znění pozdějších předpisů, a to zákonem č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití.

4.5 Padělání peněz

Ve všech průmyslově vyspělých zemích se stabilní měnou se vyskytuje ve značném rozsahu padělání peněz – bankovek i mincí. Organizované zločinecké skupiny se snaží vyrobit co největší množství padělků s maximální kvalitou a pak tyto prodávat a distribuovat dalším osobám a překupníkům jako jiné zboží nejen ve vlastní zemi, ale prakticky po celém světě, čímž relativně bezpečně získávají dosti velké finanční částky a sami zůstávají v pozadí a v bezpečí.

Zkušebna platidel ČNB rozlišuje kvalitu padělku čili jeho „zdařilost“ do následujících stupňů nebezpečnosti:

1. Velmi nebezpečný padělek
2. Nebezpečný padělek
3. Zdařilý padělek
4. Méně zdařilý padělek
5. Neumělý padělek

"Velmi nebezpečné" padělky, u nichž se předpokládá, že je rozpozná jen odborník, zná-li charakteristické znaky takových padělků, se nejčastěji vyskytují hlavně u amerického dolaru a eura.

U nás mezi nejčastější padělky patří "zdařilé", které v pětistupňové stupnici

kvality nalezneme přesně uprostřed. Ty může rozpoznat i laik. Mezi nebezpečné patří zejména padělky bankovek v hodnotě 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč. I "nebezpečné" padělky lze rozpoznat, má-li přijímající dostatečné znalosti o pravých penězích a věnuje-li přijímaným penězům dostatečnou pozornost.

Je možné se oprávněně domnívat, že tři nejvyšší hodnoty českých bankovek se staly dlouhodobějším předmětem zájmu dobře organizované, často i zahraniční skupiny profesionálně zdatných padělatelů disponujících kvalitním tiskařským vybavením pro různé technologie. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že právě tato statisticky nejzajímavější část padělků českých peněz není vyráběna převážně na relativně snadno dostupných barevných kopírovacích zařízeních nebo na inkoustových tiskárnách, ale že podstatná část z nich byla vytištěna kvalitním tiskem z plochy. To je technologie, která vyžaduje profesionální znalosti i vybavení. Také napodobení hlubotisku způsobem, který padělatelé použili, vyžaduje určitou zkušenost v tiskařském řemesle.²²

4.6 Terorismus

V odborné literatuře se uvádějí různé definice pojmu terorizmu, např.:

- Terorismus je násilí překračující hranici kriminální aktivity k dosažení politických cílů.
- Terorismus je předem připravené, politicky motivované násilí směřující proti civilním a jiným cílům, osobám či skupině osob, prováděné extrémistickými skupinami nebo jednotlivci se snahou zastrašit, způsobit značnou škodu nebo usmrtit osoby k dosažení politického cíle.
- Terorismus je promyšlené, politicky motivované násilí páchané proti nebojujícím cílům neoficiálními skupinami či tajnými agenty, obvykle směřující k ovlivnění veřejného mínění. Mezinárodní terorismus je terorismus dotýkající se občanů či území více než jednoho státu.
- Terorismus je politicky motivované použití nebo vyhrůžka použitím násilí k vytvoření stavu bázně, který slouží k vydírání, nátlaku, zastrašování nebo je příčinou změny v chování jednotlivců či skupin. Jeho metodami jsou únosy a zadržování rukojmí, pirátství nebo sabotáže, atentáty, výhrůžky, fingované hrozby a nezacílené pumové útoky a střelba²³.

²² NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.230, ISBN 80-7317-026-4

²³ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vydání. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.243, ISBN 80-7317-026-4

Cílem mezinárodního terorismu je nejčastěji internacionalizace a publicita politických problémů. Pro mezinárodní terorismus jsou též typické snahy nacionálních teroristických skupin o navázání kontaktů se stejně smýšlejícími silami v zahraničí, tedy o vytvoření „Internacionály terorismu“. Mezinárodní terorismus se často také prezentuje jako „pokračování politiky jinými prostředky“, jako náhradní válka. Účinnost takové válečné náhražky lze ilustrovat na teroristických útocích proti mezinárodní letecké dopravě. Ve způsobu páchání mezinárodního teroru převládají útoky pomocí výbušných systémů (tzv. bomb, pum).

Za teroristické incidenty lze tedy považovat ty protiprávní činy, které se vyznačují následujícími charakteristikami:

1. Kriminálnita

Terorismus zahrnuje výhrůžky násilným činem proti jednotlivci, skupině, organizaci nebo vládě, anebo přímo provedení tohoto činu. Může se jednat o vraždu, únos, vzetí rukojmí, vandalismus, žhárství, pumový útok, travičství aj.

2. Politická změna

Primárním cílem teroristických činů je dosáhnout politické změny vyvoláním strachu veřejnosti a veřejných činitelů, např. vytvořením strachu veřejnosti a veřejných činitelů, např. vytvořením neshod mezi dvěma či více vládami, diskreditací vlády vyvoláním zdání, že její členové jsou reakční, autoritativní nebo neefektivní.

3. Nahodilost

Terorismus se liší od legitimní války tím, že teroristé nejednají podle pravidel války, neuznávají neutrální území a záměrně ubližují civilistům. Fyzickým cílem teroristického útoku není nutné objekt skutečné nenávisti a zájmu teroristů. Cíle a oběti jsou často náhradními objekty pro vyjádření politického poselství

4. Plánování

Teroristické akce jsou předem plánovány, místa a čas útoku jsou pečlivě vybírány.

5. Požadavky

Teroristické činy jsou doprovázeny požadavky, aby vláda podnikla určité kroky. Pokud nejsou požadavky splněny, vyhrožují teroristé eskalací útoku.

6. Skupinový podnik

Terorista je obvykle členem nějaké skupiny či organizace, která se projevuje navenek nějakou politickou či společensko-hospodářskou ideologií.

7. Renomé (publicita)

Terorista se zpravidla hlásí k odpovědnosti za útok, když je „úspěšný“. Výjimku činí jen tehdy, je-li odezva veřejnosti na útok natolik negativní, že přihlásit se k odpovědnosti by uškodilo věci teroristů. Teroristé usilují o získání pozornosti veřejnosti, sdělovacích prostředků, podnikatelských kruhů, vlády a o dosažení politické a společensko-hospodářské změny. Proto je pro teroristy běžné publikovat své „úspěchy“. Hlásí se i k činům, které neprovedli, neboť chtějí získat co největší renomé. Stává se, že k teroristickému útoku se přihlásí i více skupin.

Ještě před čtyřiceti lety byly teroristické incidenty převážně lokální záležitostí, které měly na geopolitickou situaci minimální vliv. S postupem času se však prostředky a metody terorismu rychle mění. Mění se jeho účinnost, roste jeho nebezpečnost a počty jeho obětí. Zásadním způsobem se však tvář terorismu změnila po roce 1990, kdy došlo k rozpadu socialistického bloku a k ukončení studené války.

Ke změnám došlo zejména v jeho motivaci. Ideologicky motivovaný terorismus ustoupil do pozadí a jeho místo postupně zaujímá terorismus náboženský a nacionalistický, což následně vede i ke změnám teroristických cílů, metod a prostředků.

Na základě analýzy řady teroristických incidentů a zejména útoků fundamentalistických fanatiků na cíle v USA je možné sledovat vývojové trendy terorismu, které jednoznačně směřují k použití zbraní hromadného ničení a k obrovským lidským a materiálním ztrátám. Tyto trendy vyvracejí často frekventované tvrzení platné ještě v nedávné minulosti, že prostřednictvím terorismu nelze změnit chod dějin. Ukazuje se, že prostřednictvím terorismu lze změnit běh sociálního, ekonomického a politického vývoje minimálně ve střednědobé úrovni. Pro řadu organizací a nedemokratických chudých zemí se pak terorismus jeví jako efektivní nástroj pro prosazování vlastních zájmů ve střetu se silnějšími protivníky.

Terorismus je dnes celosvětový problém. Růst z něho vyplývajících rizik nutí instituce, organizace a státy spojovat síly a spolupracovat v boji proti tomuto zlu. Globální spolupráce v boji proti terorismu je dnes životní nutností. To platí i pro ČR,

která se na protiteroristických aktivitách rovněž podílí, zejména v oblasti zahraničně politické, ve sféře policejních a zpravodajských služeb.

Velmi málo zemí disponuje v současné době potenciálem, jenž by jim umožňoval provést masivní vojenský útok na některou ze světových velmocí, například na USA, Rusko nebo Čínu. Terorismus však takovou možnost poskytuje. To je také důvod proč historicky tento sociální jev přetrvává a stále se vyvíjí.

5 Vývoj politiky vůči organizovanému zločinu v ČR

Před rokem 1989 nebyl problém organizovaného zločinu v České republice, resp. ČSFR, vnímán jako problém, který by se nás dotýkal. Organizovaný zločin byl prezentován jako vzdálený fenomén, cizí našim podmínkám, a v tomto pohledu se shodovalo jak veřejné mínění, tak oficiální politické postoje.

Existovaly zde sice určité domácí formy kriminality, které vykazovaly znaky organizovaného zločinu (nelegální směna valut – tzv. veksláctví, prostituce, dovoz nedostatkového zboží atd.) včetně kontaktů s oficiální mocenskou sférou; nicméně tyto formy nebyly pokládány za klasický organizovaný zločin. Již jsem zmiňovala, že charakterem politického režimu, v důsledku uzavření hranic a v důsledku existujícího společenského a ekonomického systému bylo pronikání organizovaného zločinu ze zahraničí silně limitováno. Tato situace se změnila po roce 1989, kdy došlo ke změně politického režimu a mimo jiné i k otevření hranic a ekonomiky. Po pádu ideologické a politické bariéry, trvalo ještě určitou dobu, než se hrozba organizovaného zločinu plně pochopena a byla přijímána první opatření.

K uvědomění si rizik a nebezpečí plynoucích z činnosti organizovaného zločinu významně přispěl vliv mezinárodního společenství, hlavně plnění závazků, které vyplynuly z mezinárodních dokumentů smluvního charakteru podepsaných Českou republikou. Za rozhodující impuls k tomu, aby státní orgány České republiky začaly pojímat organizovaný zločin jako reálný a nebezpečný jev, je možné považovat Světovou meziministerskou konferenci o organizovaném mezinárodním zločinu, která se konala v Neapoli v roce 1994. Přijaté dokumenty (Neapolská politická deklaráce a Globální akční plán proti organizovanému zločinu) byly dostatečným důkazem, že mezinárodní společenství organizovanému zločinu přikládá velký význam a že ani v rámci České republiky nelze tento jev dále podceňovat. Tento rok tedy můžeme

považovat za začátek vážné diskuse o nebezpečí organizovaného zločinu a o možnostech boje s ním.

Mezinárodní organizace a mezinárodní dokumenty (kromě svrhu zmíněné neapolské konference) začaly politiku vůči organizovanému zločinu výrazněji ovlivňovat od poloviny devadesátých let. Byl to především Předvstupní pakt o organizovanému zločinu mezi členskými zeměmi Evropské Unie a kandidátskými zeměmi včetně České republiky, založený na Akčním plánu EU o boji s organizovaným zločinem z roku 1997 a podepsaný Českou republikou v roce 1998 a dále Úmluva Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a zabavování zisků ze zločinu, kterou Česká republika podepsala v roce 1995. V roce 1996 jsme se připojili k projektu OCTOPUS, který se týkal mapování aktivit organizovaného zločinu a prostředků boje proti němu. Závazky, které vyplynuly z přijatých mezinárodních dokumentů a z mezinárodní spolupráce musely být brány v úvahu při tvorbě politiky a následně při legislativních úpravách a správních rozhodnutích.

První vládní koncepce boje s organizovaným zločinem byla přijata v roce 1996. Poslední koncepce byla vládou schválena na rok 2008 – 2011. V rámci České republiky představují hlavního partnera odboru bezpečnostní politiky v problematice boje proti organizovanému zločinu zejména vybrané útvary Policie ČR s celorepublikovou působností: Útvar odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování korupce a finančních kriminalit, Úřad služby kriminální policie a vyšetřování a zpravodajské služby ČR.

Politika boje s organizovaným zločinem se nejdříve zaměřila na přijetí nezbytných nástrojů v trestním a policejním právu a na účinnější kontrolu pronikání skupin organizovaného zločinu zvenčí. Byly ustanoveny některé speciální útvary v rámci Policie ČR a byla přijata opatření ke zlepšení výcviku a vybavenosti policie s využitím možností mezinárodní spolupráce a pomoci. V další etapě bylo patrné úsilí o komplexnější přístup, kdy kromě zlepšování represivních nástrojů je snaha zapojit i další možnosti, které má státní správa k dispozici.

6 Boj proti organizovanému zločinu v ČR

Jak již bylo zmíněno výše, bojem proti organizovanému zločinu se v ČR zabývají hlavně:

- Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování (ÚOOZ SKPV),
- Národní protidrogová centrála (NPC),
- Útvar odhalování korupce a finanční kriminality (ÚOKFK).

Jako servisní útvary pro celou službu fungují:

- Útvar zvláštních činností (ÚZČ)
- Útvar speciálních činností (ÚSČ).

Všechny tyto útvary formálně organizačně spadají pod Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR.

6.1 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ SKPV)

Hlavním úkolem ÚOOZ SKPV je boj s organizovaným zločinem ve všech jeho podobách. Centrální pracoviště ÚOOZ má se své specializované odbory zabývajícími se jednotlivými druhy organizované trestné činnosti a odborem strategické analýzy a informatiky. Ten zpracovává a vyhodnocuje informace týkající se organizované trestné činnosti. ÚOOZ SKPV v ČR a ani jiný podobný orgán ve světě neinformuje o aktuálním stavu organizovaného zločinu a ani o právě vyšetřovaných případech. Samozřejmě se tak chová hlavně z taktických důvodů.

ÚOOZ plní v oblasti boje s organizovaným zločinem v ČR úkoly stanovené příslušnými zákony a národními bezpečnostními strategiemi. Hlavními úkoly jsou zejména:

1. Získávání, soustředování, uchování, analýza a využívání informací důležitých pro boj s organizovaným zločinem
2. Odhalování, vyšetřování a zjišťování pachatelů TČ:
  - na úseku nedovoleného obchodování nebo přechovávání zbraní střeliva, vojenského materiálu, radioaktivních látek atp.
  - v oblasti obchodu s lidmi a nelegální migrace
  - násilné trestné činnosti, vydírání, nástražných výbušných systémů
  - v oblasti padělání a pozměňování peněz a dalších platebních prostředků
  - v oblasti terorismu a extremismu
  - v oblasti zločineckých struktur a jejich aktivit na území ČR

- v oblasti rozsáhlé majetkové trestné činnosti

ÚOOZ provádí šetření, prověřování a vyšetřování trestných činů:

- které odhalí vlastním šetřením, pokud spadají do působnosti útvaru,
- které převezme na základě rozhodnutí ředitele,
- které převezme od zpravodajských služeb,
- u kterých to vyžaduje operativní situace,
- o nichž bylo zjištěno, že byly spáchány, jako organizovaná nebo pokračující trestná činnost na teritoriu více krajů nebo s mezinárodním prvkem, pokud spadají do gesce útvaru,
- které byly přikázány rozhodnutím nadřízeného vedoucího pracovníka nebo státního zástupce²⁴

6.2 Národní protidrogová centrála (SKPV NPC)

NPC vznikla na přelomu let 1994-1995, kdy proběhla reorganizace tehdejší Ústředny kriminální policie Policie České republiky a NPC se stala součástí samotného Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie. V roce 2000 byla z ÚOOZ vyčleněna a nadále působí jako samostatný policejní útvar. Hlavním úkolem NPC je vyhledávat, odhalovat a vyšetřovat trestnou činnost na úseku nedovolené výroby a obchodu s omamnými a psychotropními látkami a jedy, zejména v jejich organizovaných a mezinárodních formách. Dále se podílí na tvorbě a realizaci národní strategie protidrogové politiky.

6.3 Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV (ÚOKF)

ÚOKF byl zřízen za účelem boje s nejnebezpečnějšími formami korupce a závažné hospodářské a finanční kriminality. Po zrušení Úřadu finanční kriminality a ochranu státu SKPV a Útvaru pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti SKPV v roce 2003, převzal jejich věcnou a funkční příslušnost v oblasti trestního řízení ÚOKF. Je to útvar s působností na celém území České republiky v oblastech určených organizačním řádem.

²⁴ Policie ČR. Národní protidrogová centrála [online]. 2010 [cit. 13-03-11] Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/cinnost-utvaru-a-jeho-ukoly.aspx>>

6.4 Útvar zvláštních činností (UZČ) a Útvar speciálních činností (ÚSČ)

Útvar zvláštních činností provádí odposlech a záznam telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a další specializované úkony ve prospěch oprávněných bezpečnostních subjektů. Žádný jiný útvar Policie České republiky není oprávněn k provádění těchto úkonů

Útvar speciálních činností SKPV je profesionální servisní složkou Policie České republiky, která poskytuje své služby dvěma okruhům klientů. Osobám ohroženým v souvislosti s trestním řízením může poskytovat zvláštní ochranu a pomoc. Útvar také metodicky řídí provádění krátkodobé ochrany a ve výjimečných případech ji rovněž může poskytovat. Ostatním policejním útvarům nabízí své služby v trestním řízení a to použitím agenta, prováděním předstíraného převodu a zabezpečováním krycích dokladů.²⁵

7 Mezinárodní policejní spolupráce

Mezinárodní policejní spolupráce se stále dynamicky vyvíjí a i když na počátku minulého století byla pro tento účel zřízena mezinárodní organizace kriminální policie INTERPOL, postupem času začaly převažovat regionální bezpečnostní iniciativy, zejména evropského charakteru, např. Europol, Arabpol, Asiapol. Tyto organizace odráží potřebu užší operativní spolupráce mezi orgány prosazujícími právo v tom kterém regionu.

Česká republika se v rámci možností podílí na aktivitách na úrovni policejní a justiční úrovni, např.:

- INTERPOL – mezinárodní organizace kriminální policie zaměřená na výměnu kriminálně-policejních informací
- EUROPOL – evropský policejní úřad pro přímou výměnu informací mezi policejními složkami členských států EU
- SCHENGEN (Schengenská dohoda) – dohoda mezi členskými zeměmi o odstranění vnitřních hranic, za účelem zajištění bezpečnosti uvnitř jednotného společného prostoru

²⁵ Policie ČR [online]. *Útvar speciálních činností*. 2010. [cit. 1-3-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/utvar-specialnich-cinnosti-skp-utvar-specialnich-cinnosti-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>>

- Program pro kontrolu drog OSN (UNDCP) - program má za úkol koordinovat aktivity OSN v oblasti kontroly drog. Členským zemím poskytuje technické poradenství, statistické údaje z oboru, údaje o trendech a pomáhá navrhovat legislativu a školit justiční pracovníky.²⁶
- Policejní pracovní skupina pro terorismus (PWGT) – policejní a zpravodajská spolupráce v boji proti terorismu, především při předávání a výměně informací a operativní spolupráci.

8 Subjekty mezinárodní policejní spolupráce v ČR

8.1 INTERPOL

Interpol je největší mezinárodní policejní organizace. Cílem Interpolu je usnadnění přeshraniční spolupráce a podpory všem institucím prosazujícím právo v boji proti mezinárodnímu zločinu. Tato organizace je činná dokonce i v případech absence diplomatických vztahů dotčených zemí. Organizaci Interpol je podle její ústavy zakázáno konat ve věcech politického, vojenského, náboženského a rasového charakteru.²⁷

Interpol organizačně tvoří:

- Valné shromáždění představitelů členských států
- Výkonný výbor
- Generální sekretariát
- Národní ústředny Interpolu
- Poradci

Valné shromáždění je nejvyšší orgán organizace, představují ho delegáti ze všech členských zemí, kteří přijímají strategická rozhodnutí k vnitřní politice organizace, metodám spolupráce, financování, aktivitám, využití lidských zdrojů a tvorbě plánů činností.

Hlavním úkolem Výkonného výboru je dohlížet na provádění resolucí přijatých Valným shromážděním, příprava podkladů a jednání Valného shromáždění,

²⁶ OSN. *Programy OSN* [online]. [cit.05-03-11] Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/programy-a-dalsi-organy-osn/?i=97>>

²⁷ INTERPOL [online]. 2009. [cit.05-03-11] Dostupné z WWW: <<http://www.interpol.int/public/icpo/default.asp>>

předkládat Valnému shromáždění programy a plány a dohlížet na administrativní chod Generálního sekretariátu Interpolu.

Generální sekretariát Interpolu stojí v čele organizace, který v těsné spolupráci s výkonným prezidentem zajišťuje vedení a směřování aktivit Interpolu. Zajišťuje nepřetržitý provoz komunikace mezi regionálními stanicemi a všemi Národními ústřednami. Generální sekretariát řídí 6 regionálních stanic v Argentině, Pobřeží slonoviny, Salvadoru, Kenye, Thajsku a Zimbabwe a styčnou kancelář při OSN v New Yorku.

Provoz Národních ústředí Interpolu zajišťuje každá členská země. Národní ústředny Interpolu jsou kontaktním komunikačním bodem jak pro Generální sekretariát a regionální stanice, tak i pro ostatní Národní ústředny. Jednou z priorit činnosti je pátrání po pachatelích trestné činnosti po celém světě.

Mezi hlavní činnosti INTERPOLu Praha patří:

1. zajišťování a zlepšování co nejširší vzájemné spolupráce všech institucí prosazujících právo v rámci limitů národních zákonů při dodržování Všeobecné deklarace lidských práv
2. podpora rozvoje institucí přispívajících k potírání kriminality zejména pak v oblastech:
  - získávání a předávání informací k případům kriminálního charakteru,
  - pátrání po osobách a věcech,
  - extradice pachatelů ze zahraničí do ČR,
  - předávání pachatelů do zahraničí,
  - organizace pracovních schůzek českých policistů se zahraničními partnery,
  - kontrola respektování českých právních předpisů ze strany zahr. subjektů,
  - tvorba koncepce policejní spolupráce se zahraničím,
  - poradenská činnost v oblasti mezinárodní policejní spolupráce,
  - policejní diplomacie.²⁸

8.2 Europol

Hlavní úkolem Evropského policejního úřadu je zlepšit spolupráci a účinnost příslušných orgánů členských států Unie při předcházení terorizmu, nedovoleného

²⁸ Policie ČR. *Národní ústředna interopolu Praha* [online].2010 [cit. 06-03-11] Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu-praha.aspx>>.

obchodu s drogami a jiným závažným formám mezinárodní trestné činnosti. Europol významně přispívá k prosazování práva v Evropské unii a působí tak proti organizovanému zločinu. Za tímto účelem koordinuje mezinárodní policejní spolupráci mezi jednotlivými členskými zeměmi a vytváří přidanou hodnotu ve formě analytických výstupů, které jsou zpětně poskytovány národním výkonným složkám. Vede si příslušné databáze relevantních informací získávaných od policejních sborů a dalších institucí prosazující právo v členských státech EU. K dalším úkolům Europolu patří vypracovávání strategických dokumentů k organizovanému zločinu, jeho strukturám a tendencím jeho vývoje na teritoriu EU. Pro Českou republiku se Europol po jejím vstupu do EU stal prioritní organizací pro spolupráci s ostatními členskými zeměmi EU.²⁹

Zpočátku formovaný Europol se výhradně zabýval operativní činností v oblasti drogové problematiky, jeho aktivity se však postupně rozrůstaly. V současné době je tato činnost formulována tzv. mandátem Europolu. Tento mandát zahrnuje prevenci a potírání zločineckých aktivit organizovaného charakteru v celém rozsahu, především se však jedná o trestnou činnost: pašování drog, ilegální migrace, pašování motorových vozidel, obchod s lidmi, dětská pornografie, padělání peněz a platebních instrumentů, ilegální obchod s radioaktivním materiálem, terorismu, praní špinavých peněz, vražda, obchod s lidskými orgány, únosy a braní rukojmí, rasismus a xenofobie, organizované loupeže, nezákonný obchod s uměleckými předměty, podvody a zpronevěry, racketeering a vydírání, padělání peněz, produktů, počítačová kriminalita, korupce, nezákonný obchod se zbraněmi a další.³⁰

8.3 FRONTEX

Frontex je organizací EU určenou pro boj s nelegální migrací s cílem ochrany vnějších hranic EU. Oficiálním názvem je Evropská agentura pro správu zařízení pro operativní spolupráci na vnějších hranicích členských zemí Evropské Unie. Cílem FRONTEXu je koordinace operativní spolupráce na základě informací operativního charakteru, směřující k posílení bezpečnosti na vnějších hranicích. Je tak klíčovou agenturou v implementaci společného postoje EU v integrovaném řízení společných

---

²⁹PIKNA, B. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu, Linde Praha, a.s., 2003. ISBN: 80-7201-449-8

³⁰BUDKA, I., *Organizovaná kriminalita II.* 1. vydání. Praha: PA ČR, 2006. Kapitola 3, Přístup ČR k boji s organizovaným zločinem,

hranic a aktivně tento postoj podporuje.³¹

Podle článku 2 Nařízení Rady, která zakládá FRONTEX, tato agentura zajišťuje úkoly pro účastnické země jako jsou:

- Koordinace operativní spolupráce mezi členskými státy na poli managementu vnějších hranic.
- Pomoc členským státům při školení národních složek ochrany hranice a určení společných standardů.
- Zpracování analýzy rizik.
- Sledování vývoje výzkumu v oblasti kontroly a sledování na vnějších hranicích.
- Pomoc členským státům v případech vyžadujících zvýšenou technickou a operativní pomoc vnějších hranicích.
- Poskytování potřebné podpory členským státům při organizování společných operací.

9 Legislativní opatření vůči organizovanému zločinu v ČR

Nejvýznamnější změny v trestním zákoně, trestním řádu a zákoně o Policii ČR byly přijaty v roce 1995 zákonem č. 152/1995 Sb. Změny se týkaly definování a postihu nových forem zločinu, definování organizovaných kriminálních seskupení, kvalifikace zločinů spáchaných v kriminální skupině, zločinu účasti v kriminálním seskupení a kriminální konspirace, nasazení a beztrestnosti tajných agentů-vyšetřovatelů, „kontrolovaných nákupů“ a sledování „kontrolovaných zásilek“, utajení a beztrestnosti svědků, ochranných programů svědků, praní špinavých peněz a finanční kriminality atd. Ve stejném roce byla vládou České republiky podepsána Úmluva Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a zabavování zisků ze zločinu.

V roce 1996 byl přijat zákona 61/1996 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. V souvislosti s tímto zákonem jsou důležité hlavně dva instrumenty trestního práva: trestnost zastření původu věci podle trestního zákona a možnost zablokování prostředků na bankovním účtu podle trestního řádu - § 79a TŘ byl doplněn zákonem č. 152/1995 Sb. (pokud důkazy nasvědčují tomu, že prostředky na účtu mají sloužit spáchání trestného činu nebo byly k jeho spáchání použity nebo

³¹ EUROPOL. *FRONTEX* [online].2010 [cit.16-03-11]. Dostupné z WWW:<<http://www.europol.europa.eu/>>

představují zisk z trestné činnosti).

Můžeme říci, že tyto změny, přijaté v letech 1995 a 1996 vytvořily legislativní standardy srovnatelné s ostatními evropskými zeměmi. Proběhla určitá diskuse o možnosti vypracování a přijetí speciálního zákona o boji s organizovaným zločinem (jako je tomu v některých jiných zemích, např. USA, Itálii aj.) nicméně bylo rozhodnuto řešit potřebné přizpůsobení české legislativy cestou částečných novelizací stávajících právních norem. Nicméně malý počet úspěšně stíhaných případů zločinného spolčení ukázal na některé praktické problémy těchto právních ustanovení v policejní a justiční praxi, např. definice zločinného spolčení se ukázala jako příliš komplikovaná a dokázat všechny konstitutivní znaky požadované zákonem bylo velmi obtížné. Dále byla kritizována nedostatečná možnost použít informací získaných policejními operativními prostředky (nejčastěji odposlechem) jako důkazů v trestním řízení. Také institut anonymního svědka se ukázal z hlediska jeho ochrany jako nedostatečný. Bylo rovněž kritizováno, že český trestní zákon neobsahuje speciální ustanovení o praní peněz, protože existující institut napomáhání k zakrytí původu věci získané trestnou činností se jevil jako nedostačující.³²

Z tohoto důvodu byly některé instituty novelizovány nebo nově zavedeny po roce 2001. Především byl přijat zákon č. 137/2001 Sb. o ochraně svědků. Tento zákon upravuje nejen ochranu svědků samotných, ale také ochranu dalších osob ohrožených v důsledku jejich role v trestním řízení (znalci, tlumočníci, obhájci) a jejich blízkých osob. Tento zákon byl o rok později novelizován. Ustanovení se týkala hlavně usnadnění použití informací získaných policejními operativními prostředky jako důkazů v trestním řízení.

Novela trestního zákona zavedla specifickou skutkovou podstatu trestného činu praní peněz, tj. trestní čin legalizace výtěžků pocházejících z trestné činnosti, který definuje tento trestný čin jako činnost zaměřenou na zakrytí původu věci nebo zisku získaného trestnou činností nebo činí jeho identifikaci nesnadnou či nemožnou s cílem vytvořit zdání, že to věc či profit byl nabyt legálně.

9.1 Odčerpávání výnosů z trestné činnosti a postih pachatele na jeho legálním majetku

Jestliže chceme úspěšně bojovat s organizovaným zločinem, musíme nejdříve

---

³²Musil, J. Právní nástroje boje proti organizovanému zločinu v mezinárodním srovnání, Praha: PA ČR, 2008.str. 33. ISBN 978-80-7338-099-1

zabránit jeho financování. Majetek je totiž nejen cílem, ale zároveň i hlavním prostředkem páchaní organizovaného zločinu. Pro úspěšný boj však nestačí pouze odčerpat výnosy z trestné činnosti, ale je zapotřebí postihnout pachatele i na jeho legálním majetku (nejde o pouhé odčerpání toho, o co se pachatel obohatil).

Podle současné právní úpravy lze do legálního majetku pachatele zasáhnout prostřednictvím dvou trestů:

- propadnutí věci nebo majetku
- Peněžítý trest

Uložení trestu propadnutí věci nebo majetku je vázáno na splnění řady přísných podmínek a peněžítý trest je jakousi alternativou, kdy se pachatel rozhoduje mezi výkonem trestu odnětí svobody či zaplatí milionovou částku ze svého majetku. Trest propadnutí majetku lze uložit v případě, pokud je zároveň ukládán výjimečný trest nebo nepodmíněný trest odnětí svobody za závažný úmyslný trestný čin, jímž pachatel získal nebo se snažil získat majetkový prospěch, nebo jej lze uložit za vymezené trestné činy, u nichž je uložení trestu propadnutí majetku dovoleno ve zvláštní části trestního zákoníku. V této oblasti stávající právní úprava neumožňuje postihnout pachatele na jeho legálním majetku v plné míře, pokud se trestným činem obohatil nebo měl v úmyslu se jím obohatit.

9.1.2 Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

Tento institut byl zaveden do trestního řádu v roce 1995. Jedná se o zajištění peněžních prostředků na účtu banky v souladu s ustanovením §79a trestního řádu, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu banky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti.

9.1.3 Legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a trestního zákona účinného do 31.12.2009 (podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.se jedná o § 216)

Dle uvedeného ustanovení se trestného činu dopustí ten, kdo zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění původu věci nebo jiného majetkového prospěchu získaného trestnou činností, s cílem vzbudit zdání, že taková věc nebo prospěch byly nabyty v souladu se zákonem, nebo kdo jinému spáchání takového činu umožní.

9.1.4 Zákon proti praní špinavých peněz

Legalizací výnosů z trestné činnosti se podle zákona č. 61/1996 Sb., v platném znění, rozumí jednání sledující zakrytí nezákonného původu výnosu z této činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o příjem nabytý v souladu se zákonem. Není přitom rozhodující, zda k takovému jednání došlo zcela nebo zčásti na území České republiky. Výnosem podle tohoto zákona se rozumí jakákoliv ekonomická výhoda z jednání, které vykazuje znaky trestného činu. Účelem zákona je stanovit některá opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

9.2 Ochrana osob účastnících se na trestní řízení proti organizovanému zločinu

9.2.1 Utajený svědek

Nárůst organizovaného zločinu vedl i naše zákonodárce k přijetí úpravy, chránící svědky nebo osoby jim blízké před újmou na zdraví, nebo jiným vážným nebezpečím porušení jejich základních práv. Orgán činný v trestním řízení je povinen ochranu svědka zajistit³³.

V těchto případech orgán činný v trestním řízení postupuje za účelem utajení totožnosti a vzhledu svědka podle ustanovení § 55 odst.2, 101a a 209 trestního řádu tak, že jméno a příjmení a další osobní údaje se vedou odděleně od trestního spisu. Při dokazování během hlavního líčení předseda senátu může vykázat obžalovaného po dobu výslechu takového svědka z jednací síně a dále činí opatření, která znemožňují zjistit skutečnou totožnost svědka (**výslech ve speciální místnosti, zkreslený hlas...**).

9.2.2 Zvláštní ochrana svědka

Tento institut je upraven zákonem č. 137/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je úprava poskytování zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám, kterým v souvislosti s trestním řízením zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí. Zvláštní ochrana a pomoc jsou souborem opatření zahrnující osobní ochranu, přestěhování chráněné osoby včetně příslušníků domácnosti a zastírání skutečné totožnosti chráněné osoby. Ohroženou osobou se rozumí osoba, která podala nebo má podat vysvětlení, svědeckou výpověď nebo vypovídala či má vypovídat jako obviněný anebo jinak pomáhala nebo má pomoci k dosažení účelu trestního řízení, nebo je znalcem nebo tlumočnickem anebo obhájcem, pokud obviněný,

³³ Císařová, D.: Trestní právo procesní. 2. podstatně přeprac. vydání. Praha, Linde Praha, a.s., 2002, 312 s. ISBN 80-7201-391-2

kterého jako obhájce zastupuje, vypovídal nebo má vypovídat, aby pomohl k dosažení účelu trestního řízení, a nebo je osobou blízkou těmto osobám. Chráněnou osobou je ohrožená osoba, které je poskytována zvláštní ochrana a pomoc.

9.3. Hmotněprávní a procesní instituty usnadňující trestní postih organizovaného zločinu

9.3.1. Dočasné odložení trestního stíhání

Jestliže to je třeba k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení, nebo jiného úmyslného trestného činu, anebo zjištění jejich pachatelů, může policejní orgán se souhlasem státního zástupce v souladu s ustanovením § 159b trestního řádu dočasně odložit zahájení trestního stíhání na nezbytnou dobu, nejdéle však o dva měsíce. Tato lhůta může být státním zástupcem opakovaně prodloužena. Po pominutí důvodů, policejní orgán trestní stíhání neprodleně zahájí.

9.3.2. Záměna a sledování zásilky

V zájmu zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující omamné látky, psychotropní látky, prekursory, jedy, radioaktivní materiál, padělané peníze a padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jinou věc, k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení, věci určené ke spáchání trestného činu, anebo věci z trestného činu pocházející může být dle § 87a trestního řádu obsah takové zásilky zaměněn za jiný a takto upravená zásilka předána k další přepravě.

Dle § 87b trestního řádu může být nařízeno sledování zásilky, u níž je důvodné podezření, že obsahuje věci uvedené v § 87a trestního řádu, jestliže je to třeba k objasnění trestného činu nebo odhalení všech jeho pachatelů.

9.3.3. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být dle § 88 trestního řádu nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou sděleny významné skutečnosti pro trestní řízení. Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba zjistit údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, které jsou předmětem

telekomunikačního provozu anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, může být nařízeno osobám vykonávajícím telekomunikační činnost, aby je sdělily orgánům činným v trestním řízení.

9.3.4. Vyžádání údajů chráněných bankovním tajemstvím, údajů z evidence cenných papírů a údajů z daňového řízení

Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo v řízení před soudem též k posouzení poměrů obviněného anebo pro výkon rozhodnutí, mohou být podle § 8 odst. 2 trestního řádu požadovány údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, údaje z evidence cenných papírů a za podmínek zvláštního zákona údaje získané při správě daní.

9.4. Hmotněprávní instituty

Sem se řadí zejména ustanovení § 33 písm. k) (**§ 41 písm.m) tr. zákoníku**) a § 40 odst. 3 trestního zákona (**§ 58 odst.4 tr.zákoníku**), jenž se vztahují k ukládání trestů tomu, kdo přispěl k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení.

9.5 Operativně pátrací prostředky

9.5.1. Předstíraný převod, sledování osob a věcí, použití agenta

Jedná se o operativně pátrací prostředky vyjmenované v § 158b trestního řádu, které je, není-li stanoveno jinak, oprávněn policejní orgán v řízení o úmyslném trestném činu.

Předstíraným převodem se dle § 158c trestního řádu rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci, k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení, jejíž držení je nepřípustné, která pochází z trestného činu nebo která je určena ke spáchání trestného činu.

Sledováním osob a věcí se dle § 158d trestního řádu rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky.

Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin, pro trestný čin spáchaný ve prospěch zločinného spolčení nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, je policejní orgán Policie ČR oprávněn dle § 158e trestního řádu použít agenta.

9.5.2. Podpůrné operativně pátrací prostředky

Podle §23a až 23f zákona č. 283/91, Sb., v platném znění, o Policii České republiky je policista při předcházení trestným činům a v souvislosti s řízením o trestných činech oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky. Těmito se rozumí krycí doklady, konspirativní prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky a využití informátora. Obdobná oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků má celník dle § 33b až 33f zákona č. 13/1993 Sb., v platném znění, celní zákon.

10 Předpokládaný vývoj organizované kriminality

Organizované zločinecké skupiny budou využívat stále se zlepšující technické vybavení, zejména výpočetní techniku. V daleko větší míře než dosud budou využívat informační technologie. Zejména dojde k výrazně vyššímu nárůstu počítačové kriminality, a trestné činnosti páchané pomocí výpočetní techniky. S rostoucím vývojem technologií a prorůstáním organizovaného zločinu do státní správy a dalších institucí, má organizovaný zločin stále dokonalejší prostředky k páčání trestné činnosti. Vyšší míra soustředění na sféru IT a internetu může postupně vést i k ohrožování informačních systémů a komunikačních technologií.³⁴

Dále lze očekávat vzrůst trestné činnosti v ekonomické sféře, která přináší vysoké výnosy a zisky. Organizovaný zločin bude více investovat do legální ekonomiky. Lze očekávat, že osoby, které v současné době páchají trestnou činnost, postoupí v hierarchii a budou z nich tzv. úctyhodní podnikatelé, investoři apod. Dají se očekávat rozsáhlé bankovní podvodné transakce, tunelování dotací ze státního rozpočtu a prostředků Evropské unie. Lze předpokládat spekulace organizovaného zločinu při přístupu České republiky na měnu euro. V souvislosti se zvýšenou migrací a páčáním přeshraniční kriminality; nastane zdokonalení padělků měn a dokladů. Očekává se i nárůst podvodů s nemovitostmi, což je pro organizovaný zločin výhodné, snadno proveditelné a je zde i malé riziko odhalení. Pokud nedojde k právní úpravě, která by ztížila získávání informací z katastru nemovitostí a dat o firmách i osobách, lze očekávat nárůst této činnosti a zejména způsobených škod. Vývoj lze celkově charakterizovat jako odklon od pouliční kriminality ke kriminalitě bílých límečků, která následně bude generovat i násilnou kriminalitou. Tím se definitivně kriminalita,

³⁴ CEJPM, *Vývoj organizovaného zločinu na území ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. str. 43. ISBN 978-80-7338-105-9

kteřá byla spíše ekonomická, zařadí – pokud bude splňovat i ostatní znaky - do sféry organizovaného zločinu.³⁵

Dojde ke zdokonalování a větší organizovanosti všech struktur, zvýší se profesionalita osob a využití techniky. Budou používány stále sofistikovanější a rafinovanější metody. Zlepší se organizace a rozdělení úkolů. Samozřejmostí bude využívání internetové komunikace, všeobecně se zlepší komunikační prostředky. Poroste latence. Činnost organizovaného zločinu se stále více skrývá za legální činnost a je těžké ji odhalovat. Budou získáváni kvalifikovaní odborníci ke spolupráci. Existuje nebezpečí, že bude využíváno právní poradenství (advokáti). Charakteristickým rysem bude další nárůst bohatství, moci a vlivu organizovaných zločineckých skupin, snaha etablovat se v legitimním podnikání. Zvýší se výnosy a zisky, spolu s tím se zvýší finanční zajištění organizovaných zločineckých skupin. Špinavé peníze budou lépe využívány a zhodnoceny. Objeví se nové formy legalizace výnosů z trestné činnosti, takže „vysledovat převody peněz, pocházejících ze zločinu, bude prakticky nemožné“. Objeví se i „investování prostředků z kriminality do legální sféry ekonomiky, cenných papírů, zdravotnictví“. V souvislosti s růstem bohatství se bude zvyšovat konspirativnost, zabezpečení, akčnost a výslednost zločineckých skupin.

Očekává se, že dojde k většímu propojení a prorůstání organizovaného zločinu a státní správy, někdy i samosprávy i k ovlivnění legislativy a exekutivy, vše ve spojení s korumpováním pracovníků příslušných státních úřadů (finanční ředitelství, celníci, policie). Působnost organizovaného zločinu se rozšíří i ve sféře komunální politiky, a to zejména v oblasti přidělování větších veřejných zakázek, bude docházet ke zmanipulování těchto veřejných zakázek zejména formou korupčního jednání a klientelismu. Projeví se i snaha ovlivňovat a sponzorovat politické strany; vliv na chod soudů, státních zastupitelství, policie; na obsazování funkcí ve státní správě, zneužívání protekce, korupce. Zájmem organizovaných zločineckých skupin bude též snaha utlumit činnost specializovaných složek policie.

Někteří experti neočekávají růst, ale spíše stabilitu. Po zvýšení podílu organizovaného zločinu na území ČR dojde k jeho stagnaci. Jednak je možný přesun zločineckých aktivit do rozvinutějších zemí Evropské unie a dalším důvodem stagnace růstu vlivu organizovaného zločinu by mohla být generační výměna ve společnosti: Lidé s vyšším stupněm vzdělání, ať občané či představitelé státní správy, budou schopni proti organizovanému zločinu účinněji postupovat. Uvedené negativní jevy a

---

³⁵ CEJPM, *Vývoj organizovaného zločinu na území ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. str. 57. ISBN 978-80-7338-105-9

vliv organizovaného zločinu na společenské dění i ekonomiku vyvolá odpor ve společnosti a narazí na odpor v zahraničí. Začne se potlačovat korupce, protekce, represivní složky států začnou v souladu se svým posláním plnit svoji nezávislou úlohu ve státě, z vedoucích funkcích státních organizací budou vytlačováni ziskoví lidé, podvodníci, zkorumpovaní jedinci dosazení za pomoci protekce - generace vychovaná v prostředí tzv. divoké privatizace.

11 Úvahy de lege ferenda

Organizovaný zločin bude prorůstat do hospodářského a politického života jednotlivých zemí, a to v závislosti na tom, jak jednotlivé země budou proti organizovanému zločinu vystupovat a jaká opatření proti eliminaci organizovaného zločinu zavedou. Je zřejmé, že organizovaný zločin směřuje ruku v ruce s globalizací. Jednotlivé zločinecké organizace bude problematické odstranit, či alespoň jejich činnost částečně omezit. Organizovaný zločin využívá nejmodernější technologie a postupy, kterými řada institucí bojující s organizovaným zločinem nedisponuje a tím jejich práce může být v některých fázích vyšetřování značně ztížena.

V budoucnosti se v boji proti organizovanému zločinu musí za standart považovat mezinárodní spolupráce (např. v rámci OSN, Rady Evropy, OECD, EU, G7, Interpolu či Europolu), a vysoká kvalifikace odborníků, kteří budou sledovat podezřelé finanční toky a odhalovat celé skupiny organizovaného zločinu (nikoli jen zatýkání jedinců či „malých ryb“ působících ve strukturách organizovaného zločinu).³⁶

Do budoucna musí stát reagovat daleko pružněji na nové formy a zájmové cíle organizovaného zločinu. Současný legislativní proces je někdy až příliš zdoluhavý. Přijímání jednotlivých norem trvá i několik měsíců, výjimečně i let, původní návrhy neprojdou napříč politickým spektrem tak, jak byly původně odborníky navrhovány. Osobně nevidím příliš velký smysl v zavádění nadměrně tvrdých trestů za jednotlivé trestné činy, protože výchovný a preventivní efekt stejně nebude větší. Smysl vidím v tom, aby každý trestný čin byl odhalen a pachatelé spravedlivě potrestáni. Jednu z možných cest vidím ve snížení korupčního prostředí na úředních místech. V tomto směru každá vláda vydává programová prohlášení, zavádí různé protikorupční anonymní linky, což je na jednu stranu dobré, na druhou stranu v tom nevidím příliš odstrašující příklad pro úředníky na vysokých postech, spíše možnost pro stále stěžovatele znepříjemnit život úředníkům, kteří se těmito stěžovateli znelíbí. Dle

³⁶ SMOLÍK, J., ŠMÍD, T., VAŽURA, T. a kol. *Organizovaný zločin a jeho ohniska ve světě*. 1. vydání. Blansko: Tisk Reprocentrum, 2007, s. 26-27.

mého názoru by bylo výhodnější nastavit kvalitní služební zákon pro byrokratický aparát, kde by byla daná jasná a přísná kritéria, určující pro kvalitní výkony služby úředníků, vyvážené mzdovými nároky, sociálními výhodami, případně definitivou. Samozřejmě takový zákon vyžaduje silnou ekonomiku země, ale pravděpodobně by se tento systém do budoucna vyplatil na nižší kriminalitě, neboť páchaní některých úmyslných trestných činů, zejména hospodářských, by bylo složitější s vyšším rizikem odhalení.

Je nutné, aby pro obce, potažmo vyšší samosprávné celky, byly zpřísněny podmínky pro nakládání s finančními prostředky a s jejich majetky. Rovněž systém zadávání veřejných zakázek a koncesí by bylo vhodné zjednodušit a zprůhlednit. Zavést povinnost pro účastníky veřejných zakázek (dodavatele) vydat a na určeném místě zveřejnit prohlášení, že osoba účastnící se řízení nebyla potrestána za korupční jednání, a že ani taková osoba není majitelem, členem orgánu společnosti, manažerem, zaměstnancem nebo tichým společníkem nebo jinak spolupracující osobou s účastníkem řízení.³⁷

12 Závěr

V této bakalářské práci jsem se snažila přiblížit problematiku organizované kriminality. V první části práce se zabývám historickým vývojem organizované kriminality, jak u nás tak i ve světě. Zaměřila jsem se na ty nejzávažnější a nejčastější formy organizované kriminality.

V druhé části se věnuji vývoji politiky v boji proti organizovanému zločinu v České republice po roce 1989, protože před tímto rokem organizovaný zločin ve formě, se kterou se setkáváme dnes, téměř neexistoval. Dalším tématem jsou instituce, které se zabývají bojem s organizovaným zločinem. V České republice se jedná hlavně o Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála, Útvar zvláštních činností, Útvar speciálních činností a Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality. Dále se věnuji institucím na poli mezinárodní policejní spolupráce v boji s touto organizovanou kriminalitou. Podrobněji jsem se zaměřila na instituce, se kterými Česká republika v rámci možností spolupracuje, zejména na EUROPOL, INTERPOL a FRONTEX.

Dále jsem se v práci podrobněji zabývala legislativními opatřeními v boji proti organizovanému zločinu v ČR. Za významné považuji odčerpávání výnosů z

³⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. října 2006 č. 119 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011, ve znění usnesení vlády České republiky ze dne 18. června 2007 č. 676

trestné činnosti a postih pachatele na jeho legálním majetku, protože úspěšný boj s organizovaným zločinem úzce souvisí se zabráněním jeho financování. V práci jsou popsány i hmotněprávní a procesní instituty usnadňující trestní postih organizovaného zločinu.

V závěru práce hovořím o předpokládaném vývoji této trestné činnosti, kdy lze očekávat, že dojde ke zdokonalování a větší organizovanosti všech struktur, s využitím té nejmodernější technologie. Do budoucna za důležité pokládám v boji s organizovaným zločinem mezinárodní spolupráci v rámci EUROPOLu, INTERPOLu, OSN a další.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. Praha: EUROUNION Praha s.r.o., 2003, s.108, ISBN 80-7317-026-4
2. NĚMEC, M. *Organizovaný zločin*. Praha: Naše vojsko, s.p., 1995, s. 123, ISBN 80-206-0472-3
3. KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. A kol.: *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H.BECK, 2005, s. 568, ISBN 80-7179-813-4
4. MAREŠOVÁ, A., BALOUN, V., CEJP, M., MARTINKOVA, M., ZEMAN, P.: *Kriminalita v roce 2005*. Praha: IKSP, 2006, s. 318, ISBN 978-80-7338-083-0
5. KUČHTA, J. a kol.: *Kriminologie*, II. Část, Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 268 . ISBN 80-210-0616-1
6. MUSIL, J.: *Právní nástroje boje proti organizovanému zločinu v mezinárodním srovnáním*. Praha: PA ČR, 2008, s. 98. ISBN 80-765-0978-3
7. BUDKA, I., *Organizovaná kriminalita II*. 1. vydání. Praha: PA ČR, 2006. Kapitola 3, Přístup ČR k boji s organizovaným zločinem, s. 21-26
8. BOSÝ, J., LISOŇ, M., *Organizovaná kriminalita I*. Bratislava: Akademia policajného zboru v Bratislavě, 2007, s. 99. ISBN 80-8054-042-X
9. NOVOTNÝ, Č., *Boj proti korupci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008, s. 80, ISBN 80-86008-73-8
10. BOSÝ, J., LISOŇ, M., *Organizovaná kriminalita II*. Bratislava: Akademia policajného zboru v Bratislavě, 2008, s. 197. ISBN 80-9876-345-X
11. SCHEINOST, M., *organizovaná trestná činnost občanů ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006, s. 103, ISBN 87-7653-760-2

Elektronické zdroje

1. WIKIPEDIA. *Sicilská mafie*. [online]. 2011 [cit. 2011-01-25]. Dostupné z WWW:<http://wikipedia.org/wiki/Sicilian_Mafia>.
2. *Infoservis společnosti člověk v tísní*. [online]. 2011 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW:<<http://www.infoservis.net/art.php?id=1039625705>>

3. *Zločinné spolčení – právní rámec, definice, postih, pachatelé.* [online]. 2011 [cit. 2011-02-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.mvcr.cz/clanek/zlocinne-spolceni-pravni-ramec-definice-postih-pachatele.aspx>>
4. *Obchod s konvenčními zbraněmi a výbušninami.* [online]. 2011 [cit. 2011-02-4]. Dostupné z WWW:<<http://www.bis.cz/zbrane-konvencni.html>>
5. *Padělky peněz nejen očima statistiky.* [online]. 2011 [cit. 2011-02-15]. Dostupné z WWW:<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2001/cl_01_01_0531.html>
6. WIKIPEDIA. *Korupce* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW:<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Korupce>>.
7. WIKIPEDIA. *Praní špinavých peněz*[online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prani_spinavych_penez>.
8. *Zákon 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci z výnosů z trestné činnosti*[online]. Dostupné z WWW:http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=253&PC_8411_l=253/2008&PC_8411_pi=10&PC_8411_ps=10&#10821>

13 Seznam zkratek

V práci byly použity tyto zkratky:

BIS – Bezpečnostní informační služba

EK – Evropská komise

FAÚ – finanční analytický útvar

GIBS – generální inspekce bezpečnostních zdrojů

RLZ – Ruční a lehké zbraně

ÚOKFK – Útvar odhalování korupce a finanční kriminality

ÚSČ – Útvar speciálních činností

ÚZČ – Útvar zvláštních činností